

Konsekvensutredning

Datum
2020-11-23

Diarienummer
213-8496-2020

Länstyrelsen Jämtlands län

Länstyrelsen Jämtlands läns föreskrifter om förbud mot vissa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar för att motverka smittspridning av covid- 19 inom Jämtlands län

Bakgrund

Den 12 mars 2020 trädde förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, fortsättningsvis förbudsförordningen, i kraft. Ursprungligen gällde att maximalt 500 deltagare fick delta i allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Från och med den 29 mars 2020, gällde i stället maximalt 50 deltagare inom Sverige. Den 8 oktober 2020 ändrades reglerna så att förbudet inte gäller allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, med undantag för danstillställningar (ny lydelse från och med den 1 november 2020), som hålls på sådana serveringsställen som omfattas av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Det innebär att för danstillställningarna gäller begränsningen på högst 50 deltagare. Den 1 november 2020 ändrades förbudet igen på så sätt att begränsningen om 50 deltagare inte längre gäller allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med högst 300 sittande deltagare, om var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen. Två deltagare som är i sällskap med varandra får anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra.

Den 3 november 2020 trädde Folkhälsomyndighetens föreskrifter om ändring i Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen i kraft. Ändringarna innebär bland annat att när konserter, idrottsevenemang och liknande verksamheter anordnas på eller invid ett serveringsställe, ska den som driver serveringsstället organisera verksamheten så att besökare sitter ned. Antalet besökare i samma sällskap ska dessutom uppgå till högst åtta personer.

Regeringen har den 20 november 2020 beslutat att ändra förbudsförordningen på så sätt att det är förbjudet att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare. Det tidigare undantaget för sådana sammankomster och tillställningar som hålls på serveringsställen har samtidigt tagits bort.

Regeringen har även beslutat att från begränsningen om maximalt 8 deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar undanta allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall, om antalet inte är fler än 20.

Konsekvensutredning

Datum
2020-11-23

Diarienummer
213-8496-2020

Förordningsändringarna träder i kraft den 24 november 2020 och bestämmelserna gäller tills vidare.

Av motiven till förändringen, promemorian Förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare (Ju2020/04130), framgår följande. Smittspridningen av det nya coronaviruset har ökat kraftigt under hösten och att läget nu är mycket allvarligt. Antalet personer med covid-19 som vårdas på sjukhus och inom intensivvården har ökat i flera regioner och allt fler avlider av sjukdomen. Skärpta lokala allmänna råd har införts i flera regioner. Eftersom ändringen innebär inskränkningar av de ekonomiska konsekvenserna och de ytterligare inskränkningarna i grundlagsfästa fri- och rättigheter som den innebär bör ändringen inte gälla längre än absolut nödvändigt enligt regeringens bedömning. Förordningen kommer, i nära dialog med Folkhälsomyndigheten, att omprövas kontinuerligt. Utgångspunkten är att den föreslagna begränsningen inte ska gälla längre än fyra veckor.

När det gäller frågan om undantaget för sittande deltagare gör regeringen bedömningen att det ska behållas. För dessa arrangemang kvarstår gränsen om maximalt 300 deltagare om var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen. Två deltagare som är i sällskap med varandra får anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra. Regeringen hänvisar till att länsstyrelserna får utnyttja den möjlighet som finns för att lokalt begränsa detta deltagarantal om det anses finnas skäl för det.

Bemyndigande

Genom 3 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617) får Länsstyrelsen meddela föreskrifter om förbud mot att inom länet eller en del av det hålla allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar med färre deltagare än som anges i 1 § i den nya förordningen, om det är nödvändigt för att motverka epidemi.

Länsstyrelsen har beslutat att meddela ytterligare begränsningar i antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet. Denna konsekvensutredning innehåller en motivering till varför det anses nödvändigt.

Beskrivning av problemet och vad Länsstyrelsen vill uppnå

Nu gällande reglering

Från och med den 24 november 2020 har 1 § förbudsförordningen följande lydelse.

1 § Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare får tills vidare inte hållas inom Sverige.

Förbudet gäller inte allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall, om antalet deltagare inte är fler än 20.

Förbudet gäller inte heller allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med högst 300 deltagare, om var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen. Två deltagare som är i sällskap med varandra får anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra.

Länsstyrelsens begränsning av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Smittspridningen av covid-19 har den senaste tiden ökat kraftigt inom länet.

För att läget inte ska förvärras är det viktigt att de sociala kontakterna nu ytterligare begränsas. Samtidigt får begränsningarna inte sträcka sig längre än vad som är absolut nödvändigt med hänsyn till de syften som bär upp begränsningen. Detta gäller särskilt den grundlagsskyddade mötes- och demonstrationsfriheten.

Att begränsa grundlagsfästa rättigheter är en extraordinär åtgärd som bör användas med stor försiktighet och på ett sätt som inte är mer inskränkande än vad som är nödvändigt.

Länsstyrelsen har i samråd med länets smittskyddsläkare bedömt att den av regeringen rekommenderade begränsningen om max 8 personer vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar bör införas i Jämtlands län.

Folkhälsomyndigheten har den 19 november 2020 beslutat om skärpta lokala allmänna råden med inskränkningar inom Jämtlands län. De lokala allmänna råden gäller till och med den 13 december 2020.

I det läge som just nu råder vad gäller spridningen av covid-19 ser Länsstyrelsen tillsammans med smittskyddsläkaren att åtgärder som inskränker allmänna sammankomster och offentliga tillställningar är motiverade för att motverka en ökning av smittspridningen. Den lokala begränsningen inom länet ska gälla under samma tid som den av regeringen beslutade gränsen i förbudsförordningen, det vill säga vid upprättandet av denna konsekvensutredning maximalt 8 deltagare.

Länsstyrelsen har beaktat proportionalitetskravet i 2 kap. 21 § Regeringsformen vid bedömningen av begränsningen av antalet deltagare. Med hänsyn till att begränsningen innebär en inskränkning i grundlagsstadgade fri- och rättigheter gör Länsstyrelsen bedömningen att begränsningen inte bör gälla längre än det är absolut nödvändigt. För att kongruera med den av regeringen beslutade ändringen om deltagarantalet föreslås föreskriften gälla tills vidare. Den kommer dock, i nära dialog med smittskyddsläkaren, att omprövas kontinuerligt. Utgångspunkten är att den föreslagna begränsningen inte ska gälla längre än fyra veckor.

Sammantaget innebär Länsstyrelsens föreskrifter att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet inte får samla fler än 8 deltagare. Dock gäller det av regeringen beslutade undantaget för allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall, om antalet deltagare inte är fler än 20.

Alternativa lösningar och effekter av utebliven reglering

Ett alternativ är att inte besluta om lokala föreskrifter, eller att besluta om lokala föreskrifter för en del av länet. Det skulle innebära att förbudsförordningens reglering om maximalt antal deltagare skulle gälla för länet eller för de delar av länet där lokal föreskrift inte är beslutad. Därmed skulle det vara möjligt att arrangera allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med 300 sittande deltagare.

En utebliven reglering bedöms innebära ökad risk för smittspridning och därmed ökad sjuklighet och dödsfall i befolkningen samt ökad belastning och ökade kostnader för sjukvården.

Ökningen av antalet smittade personer sker inom hela länet och någon begränsning till att endast gälla vissa kommuner bedöms inte tillräcklig utifrån nuvarande smittspridning. Smittspridningen tar inte hänsyn till geografiska indelningar och en begränsning till endast vissa kommuner innebär att den effekt som föreskrifterna vill uppnå därmed kan gå förlorad.

Regeringen har uttalat att maximalt 8 deltagare ska vara normerade för såväl sammankomster som tillställningar enligt ordningslagen som andra arrangemang. Smittspridningstakten i länet är fortsatt hög. Mot den bakgrunden har Länsstyrelsen bedömt att det i nuläget inte är ett alternativ att tillåta fler än 8 deltagare även om deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten eller tillställningen.

Vilka som berörs av regleringen

Främst berörs den som arrangerar allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Även allmänheten påverkas då möjligheten till att delta vid vissa sådana arrangemang innebär en ytterligare inskränkning i rörelsefriheten och rätten att utöva grundläggande fri- och rättigheter i länet.

Kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Idrottsrörelsen, näringslivet och det offentliga kommer att påverkas i stor grad. De flesta berörda verksamheter har, mot bakgrund av tidigare gällande förbud, under en längre tid varit starkt påverkade av begränsningen. Föreskrifterna innebär fortsatta negativa ekonomiska konsekvenser för de som arrangerar allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Detta innebär såväl förlorade intäkter som ökade kostnader. Det innebär även konsekvenser för enskildas rörelsefrihet.

Nu beslutad begränsning gäller tills vidare men kommer i nära dialog med länets smittskyddsläkare att omprövas kontinuerligt. Utgångspunkten är att den föreslagna begränsningen inte ska gälla längre än fyra veckor. Vidare ska begränsningen endast gälla så länge det är absolut nödvändigt.

Den tidigare deltagarbegränsningen om 50 deltagare innebar redan kraftigt begränsade möjligheter för kulturverksamheter, arrangörer, företag och föreningar att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, till exempel teaterföreställningar, konserter, biografvisningar och idrottsevenemang.

Konsekvensutredning

Datum
2020-11-23

Diarienummer
213-8496-2020

Begränsning om 8 deltagare kommer att innebära att ännu färre allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar kommer kunna genomföras. Detta kommer få stora fortsatta negativa ekonomiska konsekvenser för många företag och föreningar som drabbas både direkt och indirekt av förbudet, vilket i sin tur kan leda till ytterligare minskad sysselsättning.

Allmänheten påverkas då den sänkta deltagargränsen innebär en ytterligare inskränkning i grundlagsfästa rättigheter.

Som tidigare nämnts beslutade regeringen att deltagarbegränsningen inte gäller för sittande publik om 300 personer den 1 november 2020. Ändringen innebar en välkommen lättnad för många arrangörer av tillställningar och sammankomster samt för allmänhetens möjligheter att delta i sådana tillställningar. Regeringen beslut att från och med den 24 november begränsa deltagandet har bemötts med farhågor och missnöje från berörda aktörer. Länsstyrelsen har vid sitt beslut att även begränsa allmänna sammankomster och offentliga tillställningar för sittande deltagare till maximalt 8 deltagare beaktat de negativa konsekvenserna för näringsidkare och enskilda som vill delta i sådana arrangemang. Detta måste dock ställas mot de stora samhällskostnader som en hög spridningstakt av covid-19 innebär och den belastning, personalmässigt och ekonomiskt, som det i sin tur innebär för sjukvården. Erfarenheterna under våren 2020 visar dessutom att sjukvården behöver ha beredskap att hantera effekterna av smittan och att det underlättas om trycket på vården hålls på en hanterbar nivå. Slutligen har beaktats att det rör det sig om en reglering som ska upphävas så fort den inte längre behövs för att begränsa spridningen av det virus som orsakar covid-19.

Effekter för regionerna, det kommunala självstyret och finansieringsprincipen m.m.

Myndighetens bedömning är att föreskrifterna inte bedöms ha några negativa konsekvenser för det kommunala självstyret.

Vad gäller offentlig service, till exempel tillgänglighet till arrangemang på bibliotek och medborgarkontor, bedöms föreskrifterna medföra vissa negativa konsekvenser. Dock är behovet av åtgärder för att motverka smittspridningen mer angelägna och den beslutade begränsningen nödvändig.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges EU-anslutning

I ordningslagen finns bland annat de begränsningar i demonstrationsfrihet- och mötesfrihet som är motiverade av ordnings- och säkerhetsskäl. Regeringen har därutöver beslutat om den särskilda förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Länsstyrelsen har bemyndigats av regeringen, i både ordningslagen och den nya förordningen, att besluta om ytterligare begränsningar enligt ordningslagen. Överväganden ifråga om inskränkningar för att motverka en epidemi finns därmed behandlade i gällande lagstiftning.

Föreskrifterna träffar alla som vistas i länet. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna inte är diskriminerande eller på något annat sätt inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna i EU-gemenskapen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas med avseende på ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ett remissförfarande har inte kunnat genomföras på grund av att regleringen har brådskat. Samråd har skett med länets smittskyddsläkare.

Polismyndigheten har informerats om det tilltänka beslutet. Under den tiden föreskrifterna gäller avser Länsstyrelsen att genomföra samverkan med aktörer inom länet.

Det centrala budskapet är att det nu inte är tillåtet med allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 8 deltagare. Det enda undantaget gäller allmänna sammankomster för religionsutövning som hålls med anledning av dödsfall, om antalet deltagare inte är fler än 20 i enlighet med 1 § andra stycket förbudsförordningen.

Föreskrifterna är beslutade den 23 november 2020 och kungjordes samma dag samt trädde i kraft den 24 november 2020. Detta är ett absolut minimum vad gäller framförhållning och ett förfarande som bara ska användas i absoluta undantagsfall. Länsstyrelsen bedömer förfarandet som nödvändigt i detta fall eftersom föreskrifterna ytterst syftar till att skydda liv och hälsa.

Några andra hänsyn bedöms inte nödvändiga.

Övrigt

Föreskrifterna tar hänsyn till barns rättigheter.